No. 1289 Zaterdag 12 September 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 11 Sept.

VIJF JAREN PAUS.

„In een tijd, dat het Pausschap, vervallen verklaard door al de organen der vrijdenkerij, meer dan ooit de aandacht der wereld vasthoudt,—zegt de eenige ons nog overgebleven Veuillot in den *Univers*—zijn vijf jaren voldoende om het portret van een Paus op te nemen. Men kan van nu af verklaren, dat de geschiedenis in Pius X zal bewonderen zijn ijver, kracht en goedheid.

„Ons is het een behoefte, dank te betuigen aan God voor de zichtbare bescherming die Hij aan Zijn Kerk betoont. In een tijd dat de geest des kwaads, zijn woede en valschheid verdubbelend, de Kerk van alle kanten belaagt en soms zelfs in haar boezem weet binnen te dringen, heeft God Haar een rij van groote Pausen geschonken. Met verschillend temperament, op buitengewone wijze geschikt voor de behoeften van hun tijd, werken Pius IX, Leo XIII en Pius X zonder ophouden aan dezelfde taak van innerlijke versterking en verbreiding naar buiten. Alle drie voeren de Kerk rechtuit en krachtig door de golven; alle drie brengen Haar tot de uitersten der aarde.

„Evenals zijn voorgangers heeft Pius X de behoeften van zijn tijd begrepen. Hij, de overwinnaar der modernistische ketterij, heeft de behoeften van den nieuwen tijd doorzien met meer klaarheid, ik zou willen zeggen: meer divinatie-vermogen, dan de kortzichtige geesten, die hem verwijten dat hij de wereld achteruitzetten wil.

„Terwijl deze mannen zonder doorzicht er zich toe bepalen den dag van heden die reeds ter kimme neigt, te beschouwen, is Pius X bezig te onderzoeken en voor te bereiden de komende tijden, waarvan zijn blik, door bovennatuurlijk licht gescherpt, den dageraad bespeurt. De menscheid, verzadigd van onafhankelijkheid, wordt thans bezield met een overgroot verlangen naar orde. De menigte, na zich met vrijheid te hebben bedwelmd, begint te beven voor de anarchie en haakt naar organisatie. De „intellectueelen", na zich aan twijfel en negatie te hebben bedronken, bespeuren met schrik, dat de rede zelve te wankelen begint; zij zoeken naar een vaste leer. Derhalve zal — ook wanneer we slechts menschelijkerwijs de zaak beschouwen — de wereld behooren aan de geestelijke macht, die den volken recht zal verschaffen en hen zal voeden met de waarheid.

„Aan de nieuwe samenleving die reeds uit de moderne maatschappij te voorschijn treedt, biedt Pius X de Kerk aan. Terwijl hij Haar ten koste van de zwaarste stoffelijke offers van wettelijke klemmen bevrijdde, toont hij aan de verraste wereld in deze instelling die de eeuwen tart, een onverweerstaanbare kracht. Haar zuiverend van alle onreinheid, die haar leer zoude kunnen bezoedelen, doet hij voor de verbaasde menscheid haar Credo schitteren in luisterrijken glans.

„De volkeren, vermoeid van de buitensporigheden eener ontvruchtbare vrijheid, hebben kunnen zien, waar het gezag, dat daden voortbrengt, zich bevindt; de geleerden, ontsteld door de verwoestingen van een machtlooze twijfelzucht, hebben bespeurd, van waar het licht glanst, dat niet wordt gedoofd.

....

„Tegelijkertijd dat door zijn houding tegenover de wetgevende Kerkvervolgers Pius X de kerkelijke organisatie verdedigde en dat hij door de verwerping van modernistische dwalingen de godsdienstleer beschermde, heeft deze groote Paus apostelen gewapend.

„En ook daarmee is hij de moderne aspiraties tegemoet gekomen.

„Het volk heeft genoeg van de valsche profeten, de menners die het opwinden met herschenschimmen en met haat; het begint de ledigheid van hun beloften en het egoisme van hun gedrag in te zien. Half onbewust ziet het uit naar beproefde, onzelfzuchtige gidsen, die met meer waarheid en meer kracht zullen spreken.

„Welnu; terwijl de Paus zijn waakzame zorgen wijdt aan de vorming van priesters, bereidt hij voor de nieuwe tijden de noodzakelijke raadslieden......

„En hij bepaalde zich niet ertoe om genezing te brengen voor de ziekte waardoor de huidige wereld is aangetast; hij tracht ook met helderziende aandacht voldoening te geven aan de wettige eischen die worden gesteld. Deze onversaagde verdediger der gewijde tradities toont zich evenzeer hervormings- en vooruitstrevend-gezind. Bij eenzelfde daad, waarmee hij het vorig jaar de misbruiken eener hoovaardige en onzekere wetenschap brandmerkte, legde hij de grondslagen van een organisatie die den waren vooruitgang der wetenschap bevorderen moet. Eenigen tijd daarna gaf hij aan de katholiek sociale school beslissende aanmoediging. En onlangs nog vernieuwde hij onverschrokken het geheele gebouw der Romeinsche Curie.

„Pius X, na zijn roemrijke voorgangers, bewijst nog eens die eeuwige waarheid, dat er niets waarlijk en jong is dan hetgeen onsterfelijk blijft. Alles wat bestemd is om te sterven, draagt reeds wanneer het wordt geboren, in zich een begin van verval — de Kerk daarentegen bewaart na 19 eeuwen al de frischeid en de vruchtbaarheid van haar jeugd."

Een schrijven des Pausen aan de katholieke geestelijkheid.

Ter gelegenheid van zijn aanstaand gouden priesterjubilé heeft de H. Vader tot de katholieke geestelijkheid der geheele wereld een schrijven gericht, een „Exhortatio ad clerum catholicum", waarin de priesters worden aangespoord tot het leiden van een zoo volmaakt mogelijk leven, overeenkomstig hun verheven roeping. In dit gedenkwaardig stuk wijst de Paus erop hoe streng noodzakelijk voor den priester de heiligheid van levenswandel is. Dit bewijzen het karakter en de waardigheid van zijn ambt; hij moet zijn het licht der wereld, het zout der aarde, de vertegenwoordiger van Christus. Vandaar dat de Kerk met buitengewone zorg haar priesters tracht op te leiden tot een heiligen levenswandel, vandaar óók dat de H. Vaders en de kerkleeraren eenstemmig van den priester een deugd eischen veel hooger dan die van de gewone geloovigen. Na te hebben aangetoond, waarin de eigenlijke priesterlijke heiligheid bestaat, zet de Paus in bijzonderheden uiteen welke de voornaamste middelen zijn om deze heiligheid te bereiken: nl. het voortdurend en vurig gebed, de dagelijksche meditatie, de lezing van godvruchtige boeken, inzonderheid van de H. Schrift, en het onderzoek des gewetens. Al deze dingen zijn voor den priester niet slechts nuttig, doch volstrekt noodzakelijk, indien hij met vrucht wil werken aan de heiliging van anderen. In warme bewoordingen vermaant de H. Vader de geestelijkheid in zich te doen uitschitteren de deugd der kuischheid, die van onderdanigheid en gehoorzaamheid aan de bisschoppen en den H. Stoel en de liefde, die de groote glorie is van het katholieke priesterschap; de liefde, die de ellende verzacht, de jeugd onderwijst en haar behoedt tegen dwaling en bederf; de liefde; die den vrede onder de menschen verspreidt, die het Evangelie verkondigt aan de volken tot in de meest onherbergzame en barbaarsche streken, die voor Christus de zielen wint en zelfs aan de vervolgers weldaden bewijst. Na ten slotte het getrouw vervullen der geestelijke oefeningen, de maandelijksche retraite en de vereenigingen van priesters te hebben aanbevolen, richt de Paus tot God en de H. Maagd een vurig gebed voor de heiliging van heel de geestelijkheid en eindigt het schrijven met het verleenen van den apostolischen zegen. Het zeer belangrijke stuk, hetwelk Pius opnieuw toont als den Paus die alles, ook het inwendige leven zijner onderhoorige medearbeiders aan het heil der zielen, in Christus tracht te herstellen, te verlevendigen en te volmaken, draagt de dagteekening van 4 Augustus, den jaardag van 's Pausen verkiezing op den Stoel van den H. Petrus.

De Tijd.

ULTIMATUM.

De kabel berichtte, dat de verschillende nota's van Venezuela door de Hooge Regeering van Nederland beantwoord werden, en voegt er bij, dat de inhoud van dit antwoord eerst bekend zal worden als de Kamers weder geopend zijn. Dit laatste werd wederom nader verklaard door de mededeeling, dat de gewisselde correspondentie onder *geheimhouding* aan de Kamerleden zou worden medegedeeld, zoodat er geen publiteit aangegeven zal kunnen worden.

De officieele nota's zullen eerst bekend gemaakt worden, als President CASTRO ze ontvangen heeft, zoo werd vroeger reeds geseind.

En toch kent de kabel reeds nu den hoofdinhoud en vertelt, o. a. dat vóór 1 November het verbod van overscheping moet zijn ingetrokken.

Wij twijfelen er geen oogenblik aan, dat de intrekking van het overschepingsverbod is opgenomen onder de eerste eischen van Nederland, maar vertrouwen niet minder zeker en vast, dat ook minstens de 30% additioneele rechten weder zullen vervallen worden verklaard. Die exorbitante rechten, geheven van goederen, overgescheept op onze Antillen zijn onbestaanbaar met de vriendschappelijke betrekkingen welke tusschen Venezuela en Nederland weder zullen worden aangegaan. Zulke bovenmatige rechten veroorzaken een langzaam maar zeker komenden dood aan onzen handel, die gedrukt onder dergelijke lasten zich nimmer flink zal kunnen herstellen, maar kwijnen zal en sterven aan verval van krachten.

Geen vrede mag geteekend worden zoolang Venezuela ons nog dezen tariefoorlog aan blijft doen.

Vooral in het handelsverkeer met Curaçao moet de vriendschappelijke betrekking tusschen Nederland en Venezuela blijken.

Het is in het belang van Venezuela niet minder dan van Curaçao het overschepingsverbod weder in te trekken en de hooge rechten te laten vallen. Curaçao is de natuurlijke stapelplaats en haven van Maracaibo.

Van Juli 1902 — Juni 1903 werd uit Maracaibo uitgevoerd voor een waarde van $ 14,578,856.90, alleen naar Holland en zijn Kolonies ging voor een waarde van $ 7,051,977.40. De helft van den geheelen uitvoer dus kwam over Curaçao.

Zonder Curaçao kan die voorname handelstad nooit of nimmer tot vollen bloei komen, omdat de groote schepen onmogelijk over de zandplaten die in de haven van Maracaibo liggen, kunnen heenschuiven. Dat kunnen alleen, de kleinere stoombooten en onze flinke zeilschepen.

Venezuela en Curaçao hebben elkander noodig. Dat Nederland nu ook zorge, dat in de toekomst er steeds een vruchtbare samenwerking mogelijk zij.

Een ongestoord en vrij handelsverkeer zal Curaçao er weer veel sneller boven op helpen dan alle proeven op het gebied van visscherij of landbouw. Ja, een goede regeling met Venezuela, waaraan de hand gehouden wordt en de uitvoering verzekerd, is de eenige manier om van Curaçao te maken wat er van Curaçao te maken is: de overschepingshaven en stapelplaats van Venezuela in zijn handel met de Vereenigde Staten en Europa.

Nú kan aan de diplomatieke vertoogen kracht worden bij gezet, nú kan Nederland eischen, wat recht is en billijk. Al te lang was onze Kolonie de speelbal van de willekeur der Venezolaansche Regeering. Dat is mede een der hoofdoorzaken, waarom de Kolonie steeds noodlijdend bleef.

Dat Nederland thans, nu er met

Wetenschappelijk Allerlei.

Vonkentelegrafie.

Steeds heeft de mensch behoefte gevoeld om teekens of seinen op groote afstanden over te kunnen brengen, en reeds in overoude tijden vindt men gewag gemaakt, dat daartoe vuursignalen, op heuvels gegeven, moesten dienen, en die dan achtereenvolgens verder en verder werden waargenomen. De geschiedenis der elektromagnetische telegraaf wordt gewoonlijk begonnen met de vermelding der uitvinding van de Gebr. CHAPPE, die in 1793 in de omstreken van Parijs een optische telegraaf tot stand brachten, en waarvan de teekens met verrekijkers tot ver buiten de grenzen van hun vaderland (zelfs ook in Nederland) werden vervolgd, en waarbij dus de *lichtgolvingen* de eigenlijke overbrenging tot stand brachten. Dit stelsel werd ruim een halve eeuw geleden vervangen door een ander met behulp van den elektrischen stroom, de beweging der elektriciteit in geleiders; en nu verdient het opmerking, dat bij de zoo groot opzienbarende vinding van MARCONI in 1897 eigenlijk weer de vroegere methode wordt in gebruik genomen, wanneer men daarbij de nieuwere opvatting omtrent de uitbreiding der elektriciteit in de ruimte in 't oog houdt, en het dus ook hier de *golvingen in den ether* zijn, al zijn zij niet identhiek met de *lichtgolvingen*, die het overbrengen der seinen tot stand brachten.

Dr. BLEEKRODE, wien wij bij deze beschrijving op den voet volgen, hield in 1897 verschillende voordrachten over vonkentelegrafie, en schreef een studie daarover in *De Natuur*. Hij beschrijft de verschillende proeven van Prof. SLABY te Charlottenburg-Berlijn in 97 genomen. Menig interessant feit kwam daardoor aan 't licht, men kan er al terstond uit leeren, dat de uitdrukking, op Marconi's stelsel toegepast, van „telegrafie zonder draad" eigenlijk niet juist is. Een draadgeleider komt er wel degelijk bij te pas, vooral als men op eenigszins aanmerkelijke afstanden wil seinen; maar hij vervult hier een andere rol dan bij het elektromagnetisch stelsel; vandaar dat Prof. SLABY de benaming gebruikt van de *stroom*telegraaf en in 't bizonder met den naam van *vonk*telegrafie het nieuwe systeem van MARCONI aanduidt, omdat de vonk de oorzaak der golvingen wordt, die de telegraaftoestellen met elkaar in verbinding brengen.

MARCONI's vinding is niet plotseling voor den dag gekomen; dergelijke belangrijke toepassingen van wetenschap hebben altijd voorloopers, en ten opzichte van de hier besproken zaak, kan als zoodanig beschouwd worden, hetgeen door PREECE in 1892 door het seinen langs *onderbroken telegraafdraden* (kabels) op de Schotsche kust werd gedaan. Hij had zich veel beziggehouden met het telegrafeeren tusschen de kust en naburige eilanden, zonder *doorloopende* draadleiding naar de gewone inrichting, vooral dan van nut als maar tijdelijke gemeenschap noodig was.

Aanvankelijk bezigde hij daartoe twee evenwijdig geplaatste stelsels van draden, beide door aardplaten met den grond of het water verbonden, een op de kust, de andere op een nabijgelegen eiland, die zelfs 5 K. M. afstand van elkaar waren.

Dergelijke proeven zijn in 1894 door RUBENS en RATHENAN op de Wannsee in den omtrek van Berlijn herhaald, en wel door de geleiding met telefoon (om de gegevens af te luisteren) op bootjes te plaatsen op 4½ K. M. van den oever, en metaalplaten aan de uiteinden verbonden in het water neer te laten; ook hierbij konden, met een wisselstroom en geleiding op het land geplaatst, teekens worden overgebracht en het bleek, wat hoofddoel van dit onderzoek was, dat men hier met zoogenaamde „vagabondeerende", of zwerfstroomen te doen had, die zich van de aardverbindingen ver in den omtrek daarvan verspreiden, en dus eigenlijk vertakkingen zijn van den hoofdstroom.

In 1895 is PREECE nogmaals in die richting werkzaam geweest, maar nu zonder aardverbindingen aan de evenwijdige draadstelsels toe te voegen; men kon toen zelfs tusschen Oban en het op 8 K. M. daarvan verwijderde eilandje Mull zeer goed correspondeeren; en daarna begon de uitdrukking van het „*telegrafeeren zonder draad*" als toepassing van de elektromagnetische golvingen in zwang te komen.

SIR WILLIAM CROOKES bezigde die uitdrukking alreeds in de verhandeling over „Some possibilities of Electricity" in de „Fortnightly Review van Febr. '92. Hij zegt o. a.: De onderzoekingen van LODGE in Engeland en van HERTSZ in Duitschland openbaren een onbegrensde verzameling van ethergolvingen, wier lengte van duizende meters tot enkele decimeters verschillen kunnen. Lichtgolven dringen niet door een muur, ook niet door een Londensche mist, zooals men maar al te goed weet, maar elektrische golven van 1 M. lengte zouden gemakkelijk door zulke stoffen heengaan; deze zouden er doorzichtig door worden en hierdoor ontstaat de verrassende mogelijkheid eener „*telegrafie zonder draad*."

Hoe werkt nu de Marconi-telegraaf?

In „*De Nieuwste Uitvindingen en Ontdekkingen*" van E. LUTZELER, voor Nederland bewerkt door Dr. B. C. GOUDSMIT vonden wij een zeer eenvoudige beschrijving van de hoofdwerkingen der Marconi-telegraaf, welke beschrijving wij met kleine wijzigingen getrouw zullen volgen.

„Door het overspringen eener vonk tusschen twee metalen bollen wordt de ether in trilling gebracht, en deze trilling plant zich met dezelfde snelheid als die van het licht in de omringende ruimte voort.

Het toestel van Marconi bestaat evenals ieder telegraaftoestel uit twee deelen, den seingever en den seinontvanger. Het doel van Marconi was nu, het eene toestel zóó in te richten, dat het electro-magnetische golven uitzond, en het andere zóó, dat het die elektro-magnetische golven kon opvangen.

Als afzendstation dient een hooge mast, naar welks top electro-magnetische golven geleid worden, die het bericht moeten overbrengen. Van dien top verspreiden zich de golvingen in alle richtingen, en dus ook daarheen, waar het eindstation met den seinontvanger geplaatst is. Op het eindstation (dat men bij de eerste proeven op een schip in zee plaatste), werd de top van een mast gebruikt, om het telegram op te vangen, vanwaar weder een draad dat telegram naar beneden geleidt.

Men zou uit het feit, dat de electro-magnetische golven zich in alle rich-

kracht kan worden opgetreden, het ook doe, en de zaken voor goed regele en, in vereeniging met andere Mogendheden, een waarborg stelle voor de toekomst. Of moet weer geschieden, wat vroeger steeds gebeurde, dat na het vertrek der oorlogsschepen de oude rommelige toestand weer terugkeerde, en Curaçao maar steeds het gelag moest betalen?

Venezuela acht het Nederlandsche gezag niet, omdat het onze macht niet kent. Maar al te dikwijls en al te lang deden wij, alsof wij onmachtig waren en niet in staat ons goed recht te eischen en te verdedigen.

De groote Mogendheden schijnen het wel kleine, maar dappere Nederland alleen te laten in dezen strijd tegen Venezuela. Daar zijn wij, ronduit gezegd, hartelijk blijde om. De hoofdzaak in dit geschil is, dat Nederland aan landzaten, en vreemdelingen, aan vrienden en vijanden eens toonen moet nog kracht genoeg te bezitten „om zich te handhaven".

Men twijfelt hier en elders wel een weinig, of *Je Maintiendrai* langzamerhand geen ijdele machtspreuk begint te worden. De eer van de Vlag en de Natie staat hier werkelijk op 't spel. Nederland heeft hier inderdaad zijn prestige te herwinnen.

Nieuwe handelswegen voor Curaçao.

Ook omdat San Domingo zich tegenwoordig doet kennen als een aanlokkend handelsveld voor Nederlandsche belanghebbenden, verdient het kortelings verschenen verslag, door „Uncle Sam" als beheerder van de tolkantoren in die West-Indische republiek in het licht gegeven, allezins aandacht. Al kunnen er daar te lande wel eens meer oneerlijke openbare ambtenaren worden ontdekt dan onder de aldaar over het geheel zooveel ruimer dan elders bezoldigde klasse mochten vermoed worden, het beheer van openbare inkomsten overal, waar Uncle Sam (1) als voogd of bewindvoerder optreedt, doet zijnen gevolmachtigden eer aan. Thuis zijn zij, schijnt het, minder nauwgezet dan elders. Er moge president Roosevelt menig verwijt van imperialisme zijn gemaakt, b. v. om zijn ingrijpen aan de Panamalandengte, op San Domingo en elders, dit heeft ontegenzeggelijk aldaar orde en degelijkheid de plaats doen innemen van allerlei misstanden. Hetgeen de West-Indische mulattenrepubliek tegenwoordig ten deze leert, kan hiervan beslist getuigen.

Zoolang het grove wanbeheer ginds gepaard ging met omkooperij op groote schaal, wat de in- en uitvoeren betrof, en voorts smokkelarij, zoovéél als de Gouvernementsheelers maar van de stelers, na veelal welslagende onderhandelingen, wilden toelaten, telden de statistieken nauwelijks mede. De uitkomsten, verkregen sinds de drie jaren van bewindvoering over de in- en uitgaande rechten der eilandrepubliek, geven daarentegen in de volgende betrouwbaarder cijfers aanleiding tot deugdelijke overwegingen. De

		Invoeren	en Uitvoeren
over 1905	waren:	$ 6,896,098	3,096,263
„ 1906	„	6,543,872	4,035,137
„ 1907	„	7,638,536	5,156,121

Hetgeen de eilanders vóórdien sedert 1895 in eigen beheer genoten, toont in beide rubrieken een vrijwel aanhoudende vermindering aan. Gemiddeld bedroegen tijdens die jaren de invoeren en uitvoeren opvolgelijk gemiddeld pl. m. $ 2,250,000 en $ 3,000,000.

Wat wederom hier evenals elders opvalt, is het betrekkelijk gering aandeel daarin door Yankee-handelaren genomen. Vooral Duitschland steekt hier in vele opzichten weer de Groote Republiek de loef af.

Wat betreft de invoeren l.l. jaar, staat laatstbedoelde te boek voor $ 2,863,709 of 55.5 pct. Sommigen, zooals de regeeringsgezinde N. Y. Tribune, mogen dit „een loonend resultaat" noemen, te Washington zelf schijnt men, zooals de radikaal-democratische N. Y. Sun opmerkt, ook wegens hetgeen verder volgt, met Brother Jonathan's povere figuur tegenover zijn pleegbroeder min of meer verlegen te zitten. Bovendien winnen de mededingers gestadig meer veld volgens de onwraakbare cijfers. Niet alleen immers wijst het aandeel der Statenunie in die invoeren over 1905 op 63.3 pct., maar sedert laatstgenoemd jaar is Duitschland's aandeel toegenomen van 14.3 pct. tot 18.5 pc. met gestadigen aanwas daarenboven over 1906, voorzoover thans valt na te gaan. Zelfs Engeland's invoeren vermeerderden van 11.9 pct. tot 14.9 pct.

Hierbij is nog van belang, dat invoer van bewerkte katoen bijna een vierde der totalen pleegt te beslaan. In spijt van de nabijheid der wereldvermaarde katoennijverheid van Nieuw Engeland, levert dit en de rest der Republiek niet meer dan vijf twaalfden der goederen; Duitschland, Frankrijk, Spanje en Italië verschaffen het overige.

Een ander stapelproduct der Unie maakt beter figuur. Bijna al het meel voor de San Domingers wordt n. l. uit de Vereenigde Staten betrokken.

Daarna komt de groote republiek aan het hoofd der importeurs te staan met het artikel verduurzaamde visch. Voorts zijn van belang haar handel op S. D. wat betreft ijzer en staal, lederwaren, hout en houtwaren.

Treffend is, dat een hoofdvoortbrengsel der Unie, zooals landbouwwerktuigen, nauwelijks voor de helft door haar wordt geleverd; Duitschland verschaft het leeuwendeel.

Duitschland levert voorts meerendeels hetgeen aan porselein en aardewerk binnenkomt, zoomede bijna al het flesschenbier, in spijt van Amerika's vermaarde brouwerijen benoorden de Mexicaansche Golf. Voor zeep staan Yankee-ziederijen bovenaan. Italië wint het vrij hooge standpunt voornamelijk met zijne bovenal gewilde stroohoeden en petten. Frankrijk is onovertroffen, m. b. tot wijnen en likeuren.

Nederland's aandeelen over de laatste jaren, voorzoover laatstgenoemd artikel aangaat, toonen besliste toenamen aan. Desteneer is dit, volgens onze besliste meening, een reden om ons te schamen over het achterblijven onzer landgenooten in zooveel andere artikelen. Waarom zendt het ook geen degelijker waren?

Niettegenstaande de Unie zelf rijst oplevert, wordt de invoer hiervan, terwijl zij niet minder dan $ 472,060 aan waarde over 1907 vertegenwoordigt, voor ruim drie vierden door Duitschland verricht. Trouwens pleegt de Unie zelf gemiddeld jaarlijks nog 25 pct. der in Amerika verbruikte rijst in te voeren.

Nog opmerkelijker is, dat vleeschwaren, allerlei levensmiddelen in blikken, verduurzaamde sausen, melk, enz., waarvan in Amerika zóóveel werk wordt gemaakt, slechts voor bijna de helft van daar worden betrokken. 't Is alweer Duitschland, dat twee vijfden van den invoer blijkt te leveren.

Zelfs papierhandel is nog meer in Duitsche dan Amerikaansche handen. Echter verschaft de Unie alleen 90 pct. der oliën en pl. m. 50 pct. der verfwaren en vernissen.

Toch varen van alle invoeren, San Domingo bereikende, de grootste helft onder de driekleurige „Stars & Stripes." Er wordt echter o. a. in „The N. Y. Sun" gewaarschuwd tegen de mededinging — ook ten deze vooral — van Duitschland's koopvaardij te verwachten.

W. b. de uitvoeren het volgende: Cacao staat hieronder bovenaan, ten bedrage van pl. m. $ 3,000,000 per jaar. Suiker, met bijna $ 2,000,000 gemiddeld jaarlijks, komt in de tweede plaats. Als Nr. 3 op de lijst tabak.

Minder waarde vertegenwoordigen voorts opvolgelijk: bananen (of bacoven, zooals zij in Suriname heeten) koffie, huiden en vellen, honig, was, fijn timmerhout, enz.

Duitschland overtrof zelfs hierbij tijdens 1907 de overige wereld, door alléén 40 pct. der waarde aan uitvoeren te betrekken, tegenover slechts 31 pct. op rekening der Unie en 28 pct. van Frankrijk's zijde.

Van de suiker neemt de Unie gemiddeld per jaar 83 pct.; Engeland de overige 12 pct. Naar Duitschland gaat pl. m. 90 pct. der tabak.

De groote vruchteneter, „Brother Jonathan", slokt alle uitgevoerde bananen, in 1907 niet minder dan $ 320,000 waarde vertegenwoordigende, geheel alléén op.

Zelfs oppositiebladen, die niet kunnen nalaten van het toenmalig onwettig ingrijpen van „Uncle Sam" in San Domingo's huishouding president Roosevelt nogmaals een verwijt te maken, erkennen ten volle de nuttige werking van het verdrag dat het „protokol van overeenkomst", d.d. 15 Feb. 1905, door het landshoofd aangegaan, heeft vervangen. De gansche mulattenrepubliek, voorheen gestadig aan burgeroorlog en wanorde ten prooi, vaart daar wel bij. Bedoelde bladen spreken echter de hoop uit, dat de e. k. jaren, tijdens welke het verdrag nog zal aanhouden, den eilanders rijpheid mogen geven voor zelfbestuur en eigen beheer met blijvende even gunstige gevolgen. Het wordt door eerstbedoelden onraadzaam geacht aan Haïti's herhaald verlangen naar Uncle Sam's bewindvoering vooreerst gehoor te geven. Het beheer over het gansche eiland met zijne beide kleurlingenrepublieken zou niettemin den toestand verbeteren en vereenvoudigen. Nu smokkelt men immers in San Domingo 't meest binnen langs Haïti's grenzen. Mogen Nederland's regeering, alsook de Koninklijke Westindische Maildienst, die thans reeds havens van dit groote eiland van West-Indië aandoet, het hunne weldra verrichten, om hier aan Nederland's handelswereld de gelegenheid te verschaffen, die hier zoo ruimschoots aanwezig is, zooals Duitschland's voorbeeld volop aantoont. Het zal gegadigden, zoowel als die stoomvaartlijn, grootelijks baten.

N. R. C.

(1) Men onderscheide wel tusschen „Uncle Sam" en „Brother Jonathan". Volgens de nieuwste opvattingen personifiëert eerstbedoelde meer bepaald de regeering, laatstgenoemde meer in het bijzonder de natie!

Ingezonden Stukken.*

St. Martin.

REORGANISATIE.

IV.

Na al de voorgaande kritiek wordt natuurlijk ook iets verlangd ter opbouwing. Daarom wil ik trachten iets te leveren; geen architectswerk, maar slechts eenig bouwmateriaal.

Vóór alles zoude bij het reorganisatieplan als punt van uitgang zijn aan te bevelen deze stelling: de drie Bovenwindsche eilanden worden gedacht als ééne kolonie.

Natuurlijk wat hunne onderlinge verhouding betreft, zonder hoegenaamd ook eenige verandering te brengen in hunne afhankelijkheid van het hoofdeiland Curaçao. Deze gedachte: onderlinge eenheid, is volstrekt niets nieuws, het is overeenkomstig de drie benedenwindsche eilanden; want deze worden in onze wetgeving ook als een eenheid beschouwd. Voorts is deze veronderstelde eenheid niet iets ideëels of bloot wettelijk, het is ook reëel, vuimakt conform de wezenlijkheid. Wat toch zou grond geven aan de beschouwing, dat deze drie eilanden als even zoovele op zich zelf staande maatschappijen zijn te beschouwen? Soms de afstand? of het zeekanaal, dat hen gescheiden houdt? Maar in ligging en afstand zijn zij volmaakt gelijk aan de Benedenwindsche eilanden, zoo de afstand der eerste nog niet korter is. Neen, voor een zelfstandige maatschappij worden geheel andere prerogatieven vereischt! Niet elke afzonderlijke nederzetting van een volksplanting vormt een maatschappij: niet iedere mechanieke aaneenschakeling van enkelingen draagt het kenmerk eener maatschappij; daartoe zijn noodig maatschappelijke banden als voornaamste factoren; vooral het samenwerken ten bate van den enkeling en het geheel.

Om nu maar niet van rechtelijke en staatkundige banden te spreken, durf ik zeggen, dat het sociale leven op onze eilanden zóó individualistisch mogelijk is. En kan het haast anders?

Bij zulke ellendige economische voorwaarden, waarbij de bevolking haar leven tracht voort te rekken, moet wel 't struggle-for-life-systeem sterk op den voorgrond treden. Hoe zoude men voorts van een zelfstandige maatschappij durven spreken, waar zelfs een der kiemen van 't maatschappelijk leven, de arbeid, ontbreekt. Het beeld onzer drie eilanden is dit: Saba is het lustoord, waar echtgenoote met kinderen in kalme rust het geld verteren, door den echtgenoot buitenslands gewonnen; St. Eustatius de akker,— om in de taal der Schriftuur te spreken— waarop de leliën (!) groeien, die noch werken, noch spinnen; St. Martin het ouderlijk nest, waarop de trekvogels naar St. Domingo zich terugtrekken en, in lustig klapwieken, hun voorjaar afwachten.— Neen, maatschappelijke verantwoordelijkheid bestaat er beslist niet.

Om dan onze drie eilanden als één te beschouwen, daartegen bestaat volstrekt geen moeielijkheid. Zelfs niet, al mocht er nog van eenig algemeen belang sprake kunnen zijn; want aanleg, ontwikkeling, beschavingshoogte enz. hierin zijn deze eilanden volmaakt aan elkander gelijk. Zoo er daarom in de bestuursregeling voor een of ander eiland verschil moet gemaakt worden, is het niet, omdat zij als zelfstandige maatschappijen zijn te beschouwen, maar omdat zij in alles niet als een eenheid kunnen bestuurd worden. Deze beschouwing verschilt toch hemelsbreed met de tegenwoordig nog geldende: elk eiland een afzonderlijk bestuur.

---

tingen voortplanten, het besluit kunken trekken, dat het afgezonden telegram dus ook op alle mogelijke andere punten rondom het afzend station zouden moeten aan komen en dus gemakkelijk zouden kunnen worden opgevangen, door hen voor wie het bericht niet bestemd is. Dit is ook zeer goed mogelijk en is feitelijk reeds voorgekomen, maar kan toch alleen dán geschieden wanneer toevallig of met opzet andere stations dan het ontvangstation gelijk gestemd zijn met het toestel van het seinstation. De electromagnetische golven werken alleen in op een gelijkgestemd, even sterk, of even zwak, ontvangstation. Het stemmen der toestellen is derhalve een middel om het geheim der berichten eenigszins althans te waarborgen.

Hoe moeten wij ons deze werking voorstellen?

Indien men tusschen de beide knoppen, die aan het binnen- en buitenbekleedsel eener Leidsche flesch verbonden zijn, of tusschen de beide uiteinden van den secundairen draad van een inductor van Ruhmkorff een vonk laat overspringen, dan geraakt de ether, die in de nabijheid der vonk is, in trilling. Dit is het gevolg van het feit, dat bij overspringen der vonk, zoowel bij de Leidsche flesch, als bij den inductor de electrische stroom tusschen de beide uiteinden telkens van richting verandert en als begint te golven.

De trillingsduur kan berekend worden en is ongeloofelijk kort. Die ethertrillingen planten zich door de lucht voort en kunnen in een bijna geheel gesloten cirkelvormigen geleider, waarvan de uiteinden in elkanders nabijheid zijn, ethertrillingen veroorzaken, die ten gevolge hebben, dat tusschen de uiteinden eveneens vonken overspringen, zoodat ook daar de electrische stroom telkens golvend wordt. Met andere woorden, om een beeld te gebruiken aan het geluid ontleend, die cirkelvomgegeleider *resoneert* (trilt mede) met den eersten geleider. Doch evenals dit bij het geluid het geval is, zal het *resoneeren* alleen dan plaats hebben, indien de trillingsduur in den tweeden geleider met dien van den eersten overeenkomt.

Resoneert nu in het algemeen een resonator op ééne bepaalde soort van golven, er bestaat een werktuig, de *coherer* van Branly, dat de eigenschap heeft van gevoelig te zijn voor *alle mogelijke* electrische trillingen. Dit toestel bestaat uit een buis, die los gevuld is met metaalvijlsel, en die in gewone omstandigheden grooten tegenstand biedt aan het doorlaten van een electrischen stroom; vallen echter daarop electrische golven, dan schijnt er eene andere groepeering der metaaldeeltjes in de buis plaats te grijpen, waardoor de electriciteit een gemakkelijken weg vindt, en waardoor het toestel dus een goede geleider wordt der electriciteit.

Marconi nu heeft van dat beginsel op scherpzinnige wijze gebruik gemaakt. Door een gewonen Morse-sleutel (knop, waarmede een gewoon telegraaftoestel de teekens tikt door den electrischen stroom korter of langer af te sluiten), door een gewonen Morse-sleutel sluit en verbreekt Marconi den primairen stroom van een inductor. Zoolang de primaire stroom gesloten is, zullen de vonken overspringen in den secundairen draad, en worden van daar uit electrische golven uitgezonden, die zich met de snelheid van het licht, dus van driehonderd duizend kilometers in de seconde voortplanten, en die vallen op den *coherer* van Branly, welke daardoor tijdelijk in een goeden geleider der electriciteit verandert. Op de plaats van ontvangst is eene localbatterij geglaatst, waarvan de stroom door den *coherer* gaat; zoo dikwijls die *coherer* in een goeden geleider der electriciteit is veranderd, zal een elektro-magneetje, waaromheen die stroom geleid wordt magnetisch worden en een anker (staafje) aantrekken. Door die verplaatsing van dat anker wordt een andere stroom gesloten, die op het schrijftoestel van Morse werkt. Nu behoeft er nog alleen maar voor gezorgd te worden, dat, zoo dikwijls de *coherer* niet getroffen wordt door electrische trillingen, het metaalvijsel weder in zijn vroegeren toestand terugkeert.

En dit geschiedt aldus: een hamertje zal, telkens als het anker van den eerste electro-magneet weder terugspringt, tegen den *coherer* kloppen en het metaalvijlsel weder in den vorigen toestand terugbrengen. Men ziet dus dat naarmate de primaire stroom op het seingevende station langer of korter gesloten wordt, het Morse-toestel op het ontvangstation strepen of punten zal teekenen:

A B C D E etc.

In de laatste jaren heeft Marconi voortdurend verbeteringen aan zijne toestellen weten aan te brengen, en daardoor den

afstand weten te vergrooten.

Welke is dan toch de reden, dat Marconi telegrammen kon overbrengen kilometers ver, gelijk dit aan geen zijner voorgangers, met nagenoeg dezelfde toestellen werkende was gelukt?

Deze vraag stelde zich Slaby en om haar te beantwoorden, besloot hij naar Engeland te gaan en te trachten bij

Marconi's proeven

tegenwoordig te zijn.

Deze had zich tot Preece gewend, die natuurlijk een open oor had voor pogingen om het probleem der telegrafie zonder draad tot een goede oplossing te brengen. Die proeven werden op 10 Mei 1897 aangevangen op een uur afstand van het badplaatsje Penarth, gelegen aan het Bristol-kanaal; op een 20 M. hooge rots werd een mast van 30 M. lengte opgericht, die aan den top een zinken kap van 2 M. hoogte en 1 M. middellijn droeg, door een geïsoleerden koperdraad beneden aan de eene pool van den ontvanger (*resonator*) verbonden; de andere pool daarvan was ook door een metaalkoord naar de zee afgeleid. Midden in het kanaal ligt het kleine eiland *Flatholm* op 5 K. M. van *Lavernock Point*, waar een vuurtoren staat; dáár was het seingevend station. Dit bestond uit een houten loods, waarin een induktieklos van 25 dM. vonklengte was geplaatst, gevoed door een kleine accumulatorenbatterij, en daardoor kwam de ontlading in het te voren geschetste *Righi*-apparaat tot stand. En ook hier was een hooge mast opgericht met geleidingen en metaalplaat en verbonden met een der polen van den genoemden *radiator*, terwijl de andere pool met het zeewater in gemeenschap stond, evenals bij *Lavernock Point* op de kust. In het gebruik van die metaaldraden waarvan het eene einde hoog boven de aardoppervlakte reikt, het andere einde met de toestellen is verbonden, ligt het karakteristieke van Marconi's vinding, en dat gaf Slaby de beantwoording der vraag, die hij zich gesteld had. Want men had hem in Engeland gaarne gelegenheid gegeven getuige van de eerste proeven te zijn, die dan door hem ook vrij volledig zijn beschreven. Eerst werd er voor gezorgd, dat de proefnemers elkaar berichten konden geven naar een vroegere methode, daar men natuurlijk niet vooraf wist of dit gaan zou door de nieuwe te beproeven inrichting. Eigenaardig gebruikte men de vroeger vermelde manier van Preece, met telefoon en wisselstroom; twee evenwijdig aan elkander geplaatste draadstelsels werden daartoe ter lengte van eenige kilometers op de rotsen gelegd op beide plaatsen, en daardoor kwam inderdaad telegrafische gemeenschap tot stand.

Thans ging men over tot het geven van teekens met de Marconi-apparaten, maar aanvankelijk werd niets waargenomen. Men meende, dat het stel ijzerdraden, hetwelk tot bevestiging van den mast diende, en dezen als een traliewerk omgaf, een schermwerking uitoefende, en dus de golven grootendeels tegenhield, maar Slaby dacht, dat de lengte onvoldoende was. Den volgenden dag werd die met 20 M. vermeerderd en de kap zijdelings van de vangstang geplaatst; toen begonnen de eerste teekens over te komen, hoewel nog onduidelijk. Daarop werd het werkende deel van den aan den mast verbonden draad nog meer uitgebreid, zoodat de dubbele lengte bereikt was, en het ontvang apparaat (resonator) kwam nu aan het strand te staan, en daarop verschenen volkomen duidelijke aanwijzigingen; het doel was bereikt! Op levendige wijze schetst Prof. Slaby zijn indruk, toen hij dit zag gebeuren: beschut door een groote houten kist tegen de windvlagen, stonden vijf waarnemers dicht saamgedrongen om het ontvangapparaat heen geschaard, ingespannen gadeslaande, wat er gebeuren zou, toen na het geven van een signaal met een seinvlag, plotseling het tikken van het Morseapparaat zich deed hooren, en daarop de bekende teekenens verschenen, luide maar onzichtbaar overgedragen van af de kust, waarvan de omtrek maar flauw meer zichtbaar was, naar de waarnemers toe, door die onbekende, raadselachtige middenstof, de ether, door onzen grooten landgenoot Christiaan Huyghens, vóór ruim twee eeuwen, in de wetenschap als hypothese ingevoerd, en die thans nog het best van alle anderen rekenschap vermag te geven van de nieuw ontdekte verschijnselen.

Hier komt dan de vraag, waar het min of meer volmaakt bestuur dezer eilanden moet zetelen? Gelijk vroeger alle drijfkracht uitging van St. Eustatius, behooren nu de eilanden onder de administratie te vallen van St. Martin, het voornaamste eiland én om het getal inwoners én om zijn iets betere economische toestanden; maar— en hierop valt de nadruk —staande direct onder het hoofdbestuur van Curaçao.

In alles kunnen de eilanden niet van uit St. Martin geadministreerd worden. Er bestaan eenige publieke instellingen, zoo noodig voor het algemeen belang, die eenige ambtenaren op de plaats zelf vereischen. Daar is b. v. het post- en spaarbankwezen. Ook het ambt van notaris en dat van hypotheekbewaarder; de belangen der scheepvaart vorderen een ambtenaar ter plaatse aanwezig. Voorts heeft het gouvernement te denken aan zelfbehoud door te zorgen voor het innen der belastingen, de in- en uitklaring der schepen. Dan moet op elk eiland ook een bevoegde zijn om minstens kantongerechtzaakjes te verhandelen. Daar echter deze vele ambten zeer weinig werk vorderen, slechts zelden behoeven uitgeoefend, en nimmer te gelijk de aandacht vragen, kunnen er vele op één persoon vereenigd worden.

Volgt nu het rechtswezen. De rechtspleging moet noodzakelijk saamgetrokken worden op St. Martin. Dit eischt het algemeen belang, maar is ook wenschelijk uit het oog van spaarzaamheid. Wil echter de rechtspraak goed en voldoende zijn, dan behoort daartoe een vakman, een meester in de rechten. In 't kort, het kantongerecht en de Raad van justitie zullen te St. Martin moeten zetelen voor de drie eilanden. Wel is de kwestie van een ommegaande rechter meermalen gemoveerd op onze eilanden, doch hiervan gewaag ik niet: dit zou wederom meerdere ambtsplichten, dus meerdere ambtenaren op de eilanden noodig maken; ook een Raad v. justitie, die nu al reeds zoo moeielijk te vormen is.— Bij dergelijke regeling is natuurlijk ook te verstaan, dat de bevoegdheid in burgerlijke zaken wederom aan den Raad v. justitie worde teruggegeven.

Hiermee is, mijns erachtens, het voornaamste weergegeven, dat het algemeen belang eischt, en de bevolking redelijker wijze van het Bestuur mag vorderen.

Men houde mij nu onderstaand schematisch overzicht der ambtsindeelingen ten goede.

SABA. 1. Eén ambtenaar als ontvanger, notaris, hypotheekbewaarder, commissaris v. Politie, etc.
2. Een klerk als postmeester, griffier, etc.
Het hoofd der politie kan belast worden met het Openb. Ministerie; de politie met de in- en uitklaring. en het innen der belastingen; evenzoo met het ambt van recherche.
ST. EUSTATIUS. Juist als voor Saba.
ST. MARTIN. 1. Een ambtenaar, zijnde voorzitter van den Raad van Justitie en kantonrechter.
2. Een ambtenaar van het Openb. ministerie, tevens officier v. justitie.
3. 'n Ontvanger, tevens postdirecteur etc.
4. 'n Griffier, tevens notaris en hypotheekbewaarder etc.
5. Een deurwaarder.
6. Een ambtenaar van recherche.
De politie zorgt voor in- en uitklaring etc.

Dat dergelijke organisatie een macht van tegenspraak zal uitlokken, daarvan ben ik overtuigd. Niet alleen van de zijde der theoretici, die al maar door van een goed geregeld bestuur droomen, eigenlijk de bureaucraten dus; maar ook de ambtenaarswereld zal zich kant zetten Zij vooral, die reeds van verre het gezaghebbersambt belonken om op dien troon een vredige rust te genieten minstens tot hun pensioenjaren „vol" zijn—zij vooral moeten een zoo gedachte reorganisatie beschouwen als een onheil uit de Pandora-doos. Het bestuur van een eiland te denken zonder een met gezag bekleed persoon, is hun een onmogelijkheid. Mij lijkt het niet onmogelijk. Maar, daar de ambtenaar van Saba en St. Eustatius meteen voorzitter van den Raad v. Politie zijn moet en rechter in kantongerechtzaakjes, zonder raad wel te verstaan, zou het wenschelijk zijn, dezen ambtenaar als hoofd van het eiland te beschouwen. Wil men, dan dien titularis gezaghebber blijven heeten, het zou om 't even zijn, ware daaraan niet het gevaar verbonden, van weder in het oude euvel te vallen, wat de tegenwoordige opvatting van het gezaghebbersambt aangaat. Beter ware dien persoon te betitelen als burgemeester; hierdoor zou hij zich meer aangesloten gevoelen bij den Raad v. politie, die toch in rechten aan een gemeenteraad moet gelijk staan; en zouden misschien de bevoegdheden van dien Raad beter gehandhaafd worden. Of, laat men dien ambtenaar districtmeester noemen; dit zou weer meer in overeenstemming zijn met de tegenwoordige opvatting.

Op het eiland St. Martin zou de rechter als hoofd kunnen beschouwd worden; misschien ook wel van de drie eilanden te zamen. Dit mogen de meer bevoegden uitmaken. Ook kan dezelfde rechter als voorzitter van den Raad van politie fungeeren. Dat hierdoor de wetgevende, rechterlijke en uitvoerende macht meer of min bij één persoon komt te berusten, deert volstrekt niet: in onze armoedige kolonie hebben we geen rekening te houden met de moderne opvattingen der staatswetenschap. Over de titulatuur van dien ambtenaar mogen eveneens anderen beslissen.

Dat voortaan de politie nog andere bezigheden worden opgedragen, zou bepaald een zegen zijn. Het luie leven, door dat corps geleid, is bepaald een walging, althans voor iemand die elders is gegroeid en groot gebracht. Reeds jaren schuilen er in dat corps dienaren, die veeleer parodieën van het politiewezen zijn; zelfs is te St. Martin den laatsten tijd een politiedienaar tijdelijk havenmeester, en toch, alles gaat als gewoonlijk: orde en rust worden bewaard. Als men steeds blijft vasthouden aan de vaste getalsterkte der politie, laat zij dan toch ander werk verrichten. Dat onder die ambtenaren mannen te vinden zijn, die met het door ons bedoeld werk kunnen belast worden, daarvoor strekken feiten ten bewijze. Hoevele malen zijn uit de politie geen ambtenaren van recherche b. v. gecreëerd, die hunne ambtsplichten uitstekend hebben verricht en nog verrichten!

Voor St. Martin is het ambt van recherche aangegeven als een op zich zelf staand ambt, daar de meer uitgebreide scheepvaart zulks noodzakelijk maakt. En zouden er overigens nog bezwaren bestaan tegen de gedachte inrichting der rechtspleging, of b.v. dat het hoofd der politie is belast met het Openbaar ministerie:— late men dan zich maar eens spiegelen aan de inrichting van het rechtswezen op de fransche en engelsche eilanden; daar is men practischer en tevens zuiniger. Misschien zou daarenboven die kennismaking nog leiden tot eene vereenvoudiging van onze onpractische, ellenlange procedure!

Nu zou ik, den bezuinigers ten pleiziere, nog wel ten slotte willen voorrekenen, wat zoo'n reorganisatie wel moet kosten. De gespecificeerde rekening houd ik echter in portefeuille: alleen zeg ik, dat mijn bezuiniging tot de ƒ. 8000 reikt. Een goedkoopere reorganisatie dus, en beter het algemeen belang dienende!

Konde het Bestuur tot dergelijke verandering komen, er zou machtig veel gewonnen zijn! Maar—het sociale economische veld ligt dan nog braak.

G.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Wegens de treurige omstandigheden, waarin wij op het oogenblik verkeeren door den algeheelen stilstand van zaken, van handel, scheepvaart en industrie, zal het gouden Priesterfeest van Z. H. Pius X Vrijdag a. s. zonder uiterlijke feestelijkheden gevierd worden.

Donderdagmiddag zal 's Pausen feest met klokkengelui worden aangekondigd.

Des avonds zal in de Cathedraal aan de Overzijde de kerkelijke viering van het feest worden geopend door een Plechtig Lof met Pontificale assistentie, waaronder het *Veni Creator* gezongen en een feestpreek gehouden zal worden.

Vrijdagmorgen zal Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS om acht ure in de Cathedrale Kerk plechtig de H. Mis opdragen, waarna om 9 ure het *Te Deum* tot dankzegging zal gezongen worden.

In de Rozenkrans-kerk op Pietermaai zal dien dag ook des ochtends een plechtige H. Mis worden opgedragen en des avonds een plechtig Lof gehouden worden, waaronder een feestrede zal worden uitgesproken.

Verder zullen de verschillende Katholieke Vereenigingen des avonds, ieder in eigen kring, en op verschillende wijze, het feest voor de leden vieren.

Wij hopen, dat de Katholieken dien dag in 't bijzonder Z. H. den Paus in hunne gebeden zullen gedenken, zooveel mogelijk de kerkelijke viering van het feest bijwonen, en door het uitsteken der vlag getuigenis zullen geven van hun eerbied en liefde voor onzen H. Vader, Paus Pius X.

Het feest a/b van de „Heemskerck".

Gevolg gevende aan de vereerende uitnoodiging van Kommandant en Officieren van Hr. Ms. „Heemskerck" togen Zondagnamiddag half zes een paar honderd Dames en Heeren naar boord. Allervriendelijkst ontvangen, was de kennis spoedig gemaakt. Druk stonden de talrijke groepjes, met telkens een officier in hun midden, te praten, toen er een signaal klonk. Alle officieren en manschappen stelden zich in positie en nu werd gecommandeerd: „de vlag salueeren". Het was juist zes uur. Twee matrozen lieten de vlag langzaam en statig dalen tusschen in, terwijl de hoorn blief weer klinken en de geheele bemanning eerbiedig het saluut bracht. 't Was een aardig moment, 't maakte zelfs indruk. De eerbied voor de vlag zit er diep in bij de marine, zij zal anderen ook eerbied voor onze driekleur weten af te dwingen.

't Was een aardig slot van het eerste officieele gedeelte van het program; de ontvangst. De officieren wierpen nu hun petten neer, het officieele was er af, het joviale begon.

Eerst 't schip kijken. De salons, waar de hoogst moderne pianola bespeeld werd, toen de kanonnen, commando-toren en de telegrafie zonder draad.

Als aardige bizonderheid vernamen we, dat bijna alle schepelingen nog draadloos een groet naar huis hadden gezonden, toen het schip nabij de Engelsche kust gekomen was. De onkosten voor de matrozen bedroeg 3 cts per man, en dit nog niet voor het telegram, maar voor de briefkaart die met den telegrafischen groet door het eindstation ontvangen uit Den Helder verzonden zou worden naar de verschillende families. Een dergelijk feit teekent den toestand aan boord. Men heeft daar iets over voor de minderen. Toen we langs het matrozenkwartier kwamen, waren de Jantjes lustig aan 't dansen.

Aan technische beschrijving van de inrichting van het schip wagen wij ons niet. Het is een drijvend fort, dat met zijn zware bewapening een een geweldigen indruk maakt.

Uitroepen van bewondering, en de allervreemdste vragen wisselden elkander telkens af. Toen weer terug naar het achterdek, rond het reuzenkanon. dat kogels afschiet van 24 cM. middellijn.

De opgestapelde „hooge zijden" der deftige Heeren aan de voeten van het kanon gaven een denkbeeld van een kogelstapel voor dit kanon. Zoo hoog en breed als een hooge hoed zullen de kogeltjes zoowat zijn. 't Kanon is verborgen achter een pantser, of nog beter, in een gepantseerden schiettoren, die snel draaien kan en waaruit dus gemikt kan worden waarheen men wil. Zulk een kanonnetje met bijbehooren kost de kapitale som van ƒ120,000. En zoo heeft de „Heemskerck" er twee.

Nadat de ververschingen waren rondgediend, begon de muziek zoo verlokkend te spelen, dat de jeugdige paartjes al spoedig lustig aan 't walsen en dansen gingen, al maar rondom het reuzenkanon, als om een tooverkring te trekken. Ten vrede of tot oorlog?

Wel een vreemde aandoening kregen we soms, als wij die jeugdige, levenslustige menigte kleurig en fleurig tusschen die moordtuigen zagen zweven op de vroolijke tonen der muziek. Wie weet, hoe spoedig zich andere, droeviger tooneelen zullen afspelen tusschen deze kanonnen.

Maar, er was geen tijd tot ernstige overpeinzing. De stoomsloep was weder van wal teruggekeerd. 't *Wilhelmus* klonk plechtstatig, die zaten, stonden op, de dans stokte, de rijen openden zich, eerbiedig groetend, voor Vrouwe DE JONG VAN BEEK EN DONK, geleid door Kolonel SNETHLAGE, en gevolgd door den Heer Gouverneur der Kolonie, omringd door de hoofdofficieren. Nadat deze plechtige rondgang geëindigd was, hervatte men den dans met nieuwe opgewektheid.

Om acht uur werd de taptoe geblazen, wat aan boord altijd een uur vroeger geschiedt dan aan wal. Spoedig sloeg nu het uur van scheiden, de sloepen kwamen voor.

De Gouverneur bedankte den Commandant en de Officieren voor de schitterende ontvangst en verzekerde dat een hechte band van vriendschap geslagen was tusschen Curaçao's burgerij en de „Heemskerck". Een driewerf Hoezee! en „Lang zullen ze leven" klonken over en weer en weg stoomden de sloepen vol dankbare gasten, die wuivend en Hoezeeroepend naar wal terugkeerden den wensch herhalend: „Jacob van Heemskerck, onze beste wenschen vergezellen u op uwen weg; voer onze driekleur op alle zeeën tot roem van Koningin en Vaderland."

Koloniale Raad.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Bij de opmerking, dat de aandrang van de afdeelingen tot verscherping van de verordening op het stuk van buitenlandsch verlof niet zoozeer gericht was op een straffer maken van de letter als wel op eene strengere toepassing, zij het ondergeteekende vergund er aan te herinneren, dat in de afdeelingen bij de behandeling van de ontwerp-begrooting voor 1907, blijkens haar verslag, van verschillende zijden was aangedrongen op herziening der bepalingen omtrent het verleenen van buitenlandsche verloven, waarop ondergeteekende toegezegd had, dat hij zijne aandacht aan de zaak zou wijden.

Bij de behandeling van de ontwerp-begrooting voor 1908 werd in de afdeelingen, zooals haar verslag aangeeft, gevraagd of er maatregelen werden voorbereid om misbruik van buitenlandsch verlof te voorkomen, en in zijn antwoord wees ondergeteekende er op, dat hij herhaaldelijk naar eene oplossing had gezocht, maar dat hij steeds gestuit was op de gevallen, waarin verlof wegens ziekte werd aangevraagd.

Bij die gelegenheid zette ondergeteekende nog uiteen, dat in 102 van 115 gevallen, waarin in 15 jaren tijds buitenlandsch verlof werd verleend, dat verlof om gezondheidsredenen was toegestaan,—dat van de verlofgangers verreweg de meesten uit Nederland of uit andere oorden in de gematigde luchtstreek afkomstig waren, en dat de verloven na gemiddeld 9 dienstjaren in de kolonie waren verleend; op grond van een en ander achtte hij het aan twijfel onderhevig, of er wel aanleiding bestond voor de meening als zou er misbruik van buitenlandsch verlof worden gemaakt, enkele gevallen, die mochten zijn voorgekomen, daargelaten.

Leidde die gedachtengang tot de gevolgtrekking, dat ondergeteekende in dat opzicht niet veel uitkomst zag in de herziening van de voorschriften, zoodat hij thans — naar de verklaring van de afdeelingen ten aanzien van eene strengere toepassing der bepalingen — overeenstemming van inzicht tusschen Raad en Bestuur op dit punt meent te mogen constateeren, — de gememoreerde omstandigheid, dat de verloven, op enkele uitzonderingen na, wegens ziekte werden verleend, eischt anderzijds de erkenning, dat het Bestuur in dit opzicht weinig zal vermogen, aangezien de uitspraak feitelijk bij de geneeskundige commissiën berust. Eene toezegging dat de nieuwe verordening steeds stipt naar letter en geest zal worden uitgevoerd, wil ondergeteekende uit den aard der zaak niettemin gaarne doen, ten einde tegemoet te komen aan den in die richting door den Raad uitgesproken wensch, maar die toezegging zal, op grond van het aangegevene, slechts eene betrekkelijke beteekenis kunnen hebben.

Het zal wel ten overvloede zijn, wanneer ondergeteekende hieraan toevoegt, dat de aan te wijzen geneeskundige commissiën op een en ander zullen gewezen worden.

Met voldoening heeft ondergeteekende de instemming van de afdeelingen mogen vernemen met het denkbeeld om aan de ambtenaren reeds na tien jaren onafgebroken dienst aanspraak op verlof met genot van vrijen overtocht te verleenen, en om hen telken jare op 14 dagen verlof aanspraak te geven.

Ondergeteekende is het er geheel mede eens, dat het wel eene harde regeling zou mogen heeten, indien de diensttijd door elk verlof van langeren duur dan 14 dagen zou worden onderbroken. Hij haast zich dan ook te verklaren, dat het niet in de bedoeling gelegen had, dat de periode van 10 jaren door een verlof van zoo korten duur zou worden onderbroken. Bedoeld was dat in deze met het voorschrift van de pensioensreglementen ten aanzien van wat onder diensttijd verstaan wordt te rade zou worden gegaan. Maar bij nader inzien komt het ondergeteekende — daar de beide pensioenreglementen op dit punt niet eensluidend zijn — meer aan te bevelen voor, in de verordening zelve aan te geven, in welke gevallen de tienjarige periode geacht zal worden onderbroken te zijn. Hij doet daartoe bij nota van wijziging het voorstel.

Evenzoo kan ondergeteekende zich vereenigen met de meening, dat het bedongen jaarlijksch verlof van 14 dagen niet mag worden uitgestrekt tot die ambtenaren, die reeds uit anderen hoofde jaarlijks verlof of vacantie genieten.

Met leedwezen vernam ondergeteekende, dat in de afdeelingen overwegende bezwaren bestaan tegen zijn voorstel om ook aan die ambtenaren, die dat niet zijn in den zin van het pensioenreglement, aanspraak te verleenen op wat tot dusverre buitenlandsch verlof heet.

Ondergeteekende kan niet inzien, dat hierin eene vrijgevigheid ligt: integendeel acht hij het eene achteruitstelling van die ambtenaren, die reeds in dat opzicht bij de collega's ten achteren staan, dat zij zich geen aanspraak op pensioen kunnen verzekeren, — zoo hun ook het bedoeld recht onthouden werd.

Wanneer ondergeteekende dan meende, dat aan deze categorie van ambtenaren het recht op overtocht ten laste van de koloniale kas behoorde te worden verleend — want het komt feitelijk hierop neer, aangezien niet kan zijn bedoeld hun het genot van verlof geheel te onthouden — dan is dat geschied in de overtuiging dat de billijkheid dat eischt. En om niet te ver te gaan (—wat, naar de meening der afdeelingen, reeds het geval is geweest —werden aan de bepalingen, met het oog op het meer tijdelijk karakter van het dienstverband der hierbedoelde ambtenaren, ten hunnen aanzien engere grenzen getrokken.

Daar het echter blijkt, dat er overwegende bezwaren tegen het voorstel bij den Raad bestaan, is in art. 1 sub B. zoodanige wijziging aangebracht, dat aan die bezwaren tegemoet gekomen wordt. Door den maximum-duur van het verlof, dat aan de hier bedoelde ambtenaren kan worden verleend, op zes maanden te stellen, zal hun, in verband met het voorschrift van § 5 van art. 3, geen overtocht ten laste van de koloniale kas mogen worden verleend.

Tegen het stellen van den aanvangstermijn van verlof met genot van vrijen overtocht op één jaar, met twee verlengingen elk van zes maanden, voor hen, die tot herstel van gezondheid gaan, heeft ondergeteekende geen overwegend bezwaar.

De hiervoren besproken wijzigingen zijn opgenomen in de bijgaande nota's van wijzigingen, waarin nog eukele andere zijn aangebracht waarbij geene toelichting noodig schijnt."

* *
*

Maandagavond ll. hield de Koloniale Raad eene vergadering, voorgezeten door den ondervoorzitter, den heer J. Möller, en bijgewoond door negen leden, alsmede door den heer C. S. Muller, administrateur van financiën, als gemachtigde van den Gouverneur.

Na de opening der zitting en goedkeuring van de te voren aan de leden in druk toegezonden notulen der vergadering van 10 Aug. ll., deelde de voorzitter mede, dat ingekomen zijn: eene missive van den Gouverneur, houdende het voorstel tot aankoop van een stoomschip voor den dienst tusschen de eilanden der kolonie, tot welke aankoop het benoodigde kapitaal gevonden kan worden uit 't W.-I. Pensioen-fonds; eene dito dito, waarbij een crediet aangevraagd wordt, om het woonhuis op de kortelings door het Bestuur aangekochte plantage *Rust* te herstellen en er eene politiewacht te bouwen in verband met het voornemen, om den zetel van het beheer over het 2e en 3e district aldaar te vestigen; eene dito, dito, waarbij voorgesteld wordt, een laboratorium voor bactereologische onderzoekingen op te richten en eene dito, dito, waarbij aan den Raad wordt bericht, dat de heer C. S. Muller en dr. H. Ferguson tot gemachtigden van den Gouverneur zijn benoemd, de eerste bij de beraadslagingen over de twee eerst vermelde voorstellen en de tweede bij die over het laatstvermelde.

Op voorstel van den voorzitter werd besloten, de ingekomen voorstellen in de Afdeelingen te behandelen.

's Gouverneur's gemachtigden verklaarden zich bereid, ook in de Afdeelingen de inlichtingen te verstrekken, die van hen mochten worden verlangd.

Daarna werd de zitting gesloten.

De Vrijm.

H. M. Friesland

vertrok 3 September uit Nederland en kwam 8 Sept. op de Azoren. In de Marine-kringen heet dit een vlugge reis. In de laatste helft van de volgende week kunnen wij dit schip hier verwachten.

In het laatst van de maand zal ook H. M. *de Ruyter* hierheen vertrek ken.

Armoede.

De Districtmeesters hebben machtiging ontvangen de behoeftigen in de buitendistricten te bedeelen.

Sterfte.

In de maand Augustus stierven in het stadsdistrict 37 personen.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste dagen werden in het fiscalaat aangebracht:

190 ratten.
1198 muizen.

in petroleum gedompeld en verbrand.

Door de stadsreinigers werden 62 karren oude rommel en vuil uit de woningen, en erven aan de Overzijde verwijderd en verbrand.

Regen.

Zeer plaatselijk is hier en daar, vooral in de benedendistricten, goed wat regen gevallen, zoodat men deze week met planten begon.

Muziek.

Woensdagavond kwamen verschillende wandelaars, na den snikheeten dag, van de koele avondlucht genieten in den heerlijken maneschijn en tevens van de opwekkende muziek onzer militaire kapel, die een concert had aangekondigd op het Molenplein. Er stond zelfs een nieuw nummer op 't programma: *Fantaisie sur Mignon.*

Daar echter een der bewoners aan de Waterkant ernstig ziek lag, verzocht de familie, of de muziekuitvoering niet elders plaats kon hebben. En daarom werd er niet op Molenplein maar voor het Gouvernementshuis gespeeld.

Buitenland.

New-York Times, 2 Aug.

(*Vervolg*)

Castro's leven in de bergen.

Eenmaal in de hooge berglanden van Tachira teruggekeerd, vond Castro in zijn haat van Caracas en zijne bewoners grooten steun en hij gebruikte hem bij zijne landslieden van de Andes en Trujillo. Dezen waren, voortgekomen van geslacht tot geslacht, uit beambten uit Caracas daarheen gezonden met de opdracht zich zelf en hunne principalen zoo spoedig mogelijk rijk te maken. Castro leefde in dien tijd van het sorteeren van koffieboonen voor een Duitsche firma in Maracaibo, en dat is eigenlijk de eerste bron, zegt men, van zijn haat tegen de Duitschers. Ook had hij ter zelfder tijd een kleine vee-kraal te San Cristóbal. Hij had er een broertje aan dood, voor dat vee belasting te betalen; waarschijnlijk omdat dan door de merkteekenen van zijn vee duidelijk zou blijken, dat het vee hem eigenlijk niet toebehoorde. Als de belastingman in zijne buurt kwam, trok hij met zijn vee over de Columbiaansche grens; en zijne zaak bloeide als die van een smokkelaar. Maar eens gebeurde het, dat de Venezolaansche tollenaar en zijn collega van Colombia samenspanden en tegelijk een jacht openden op de belasting-ontduikers. Toen zat Castro tusschen twee vuren. Verschillende van zijn mannen en buurlui, die ook niet van belastingbetalen hielden, werden gedood en hunne kudden in beslag genomen. Nu bleef er Castro geen ander middel van bestaan over dan de vaan des oproers op te steken. Hij verklaarde een kort-recht-oorlog aan alle vreemdelingen van Caracas en binnen drie weken, gesteund door de veehoeders trok hij de hoofdstad der Andes binnen en werd president geproclameerd van de Berg-provincie.

Ignacio Andrade, een welmeenend, maar zwak man, was toen ter tijd President der Republiek, doch zeer onpopulair. Alle politieke personen in de Hoofdstad zouden hem graag kwijt geweest zijn, omdat hij in de weinige maanden van zijn bestuur, zich ongewoon eerlijk en fatsoenlijk toonde.

Toen hoorde men in Caracas van Castro en de Politieke Junta gaf hem een wenk om te komen en het land zoogenaamd te redden. Castro kwam. Hij vertrok met 80 man en ofschoon hij op zijn zwaren rit naar de hoofdstad al de gevangenissen waar hij langs kwam openzette, had hij nauwelijks 5 á 600 man rondom zich, toen hij den slag bij Valencia won. Andrade' het verraad, waarmede hij omgeven was, moede, verliet het land. Hij vluchtte naar Haiti op een lekke oorlogsboot, die toen zooals nu, bijna de heele vloot uitmaakte. Bij zijne aankomst in Jacmel zond Andrade de boot aan Castro terug met de boodschap er bij, dat zij onmiddelijk en terdege moest nagezien worden, wilde Castro er gebruik van kunnen maken, als hij genoodzaakt zou worden om vandaag of morgen te moeten vluchten uit de moeilijke positie, waarin hij zoo gemakkelijk gekomen was. Maar Andrade vergiste zich evenals alle politieke profeten, die voorspelden, dat de rol van den veedrijver uit de Andes zeer kort zou zijn en dat de Politieke Junta, hem spoedig aan de deur zou zetten. Dat was een grove vergissing. Drie leden der Junta betaalden haar met hun leven en de andere hebben ze jaren lang in de ballingschap kunnen betreuren.

Van den dag af, dat Castro de verbaasde hoofdstad binnentrok met de in zijn mond haast godslasterlijke woorden: *Dios i Federacion* op zijne gele banieren, heeft hij het land geregeerd volgens zijne eigen luimen en tot het grootste voordeel van zich zelf en zijne makkers uit de Andes.

Verscheidene van de karakterlooze verdedigers van Castro's beleid (en zulke zijn er) zeggen, dat de wrijving, zich uitend in de bijna algeheele uitsluiting van Castro door de beschaafde wereld, haar grond vindt in de eischen van vreemde concessiejagers, wier moraliteit en eerbied voor de wet niet hooger staat, dan die van Castro. Deze mannen, wordt beweerd, staken hun geld in het land zeer goed wetend, hoe de toestand daar was, en verbonden zich om in hun aangedaan onrecht, 't moge dan voorgewend of werkelijk bestaand zijn, geen ander recht te zoeken dan bij Venezolaansche rechtbanken. Deze verdedigers van Castro of liever van non-interventie, beweren, dat de zaak door een uitspraak van het internationaal recht is gedekt: „Laat de in-bezit-nemer zich wachten voor,— of op zich nemen de gevolgen."

Die redeneering klinkt heel aardig; maar klopt niet met de feiten. Toen de Amerikaansche concessies, die in beslag genomen zijn of betwist worden, werden aangevraagd, boezemden de gerechtshoven te Caracas vertrouwen in; doch Castro heeft ze opgeheven of het personeel naar eigen willekeur veranderd. Nadat Castro een jaar aan 't bestuur was, bezocht het Hooggerechtshof van Caracas, volgens plicht en voorschrift, de gevangenis van Caracas, om te zien in wat toestand zij was. Die toestand was verschrikkelijk. Honderden ongelukkig mannen en vrouwen leefden daar onder voorwaarden, die aan een Chineeschen melaatsche zwaar zouden gevallen zijn. Men bevond, dat 200 mannen, meestal gewone misdadigers, die behoorlijk aan de gevangenis waren toevertrouwd door een of ander vonnis van het hof, vrij in de stad rondwandelden; terwijl er honderd in de boeien zaten, tegen wie nooit een vonnis was uitgesproken. De leden van het Hof hadden moeds genoeg,— en werkelijk, daar was moed voor noodig,— om den dictator op dien toestand te wijzen. Plotseling werden zij van hun post ontzet door een order van den President, welke order natuurlijk weer heelemaal onwettig was.

De balie van Caracas kwam bijeen en na vaststelling der feiten, verbond zich ieder lid, om geene benoeming aan te nemen voor eene vacature, die zoo onwettig ontstaan was. Deze houding vereerde hen, maar het gevolg bewees, dat ze nutteloos was. Castro vulde de vacaturen aan met zijn oude vrienden; mannen voor het grootste gedeelte geheel zonder de minste juridische opleiding of positie. Een hunner was barbier, een ander een muildrijver. Aangesteld om zitting te nemen in de hoogste gerechtshoven des lands, kochten en bestudeerden zij voor den eersten keer van hun leven een wetboek.

Gedurende de blokkade van de Venezolaansche havens in 1903 liet men in Washington eenige ontevredenheid blijken over de rechtmatigheid van dat Hooggerechtshof, tegen hetwelk de Mogendheden herhaaldelijk hadden geprotesteerd, alvorens over te gaan tot maatregelen van geweld. Castro zag in dat men te Washington gelijk had; hij moest spoedig iets doen, om het prestige van zijn gerechtshof te verhoogen. Hij deed dit op een eigenaardige wijze.

Een Amerikaansche eisch wegens contractbreuk tegen het Venezolaansche Gouvernement is al tien jaar lang voor de rechtbanken. De eischer is al lang dood en de eisch wordt beschouwd als van geen waarde. Castro kwam dat te weten en telegrafeerde naar Washington, dat volle schadevergoeding met intrest 3 dagen te voren was toegewezen. Het Hooggerechtshof had, gehoorzaam aan Castro's wil, die beslissing gegeven. Dat was goedkoop en moest te Washington indruk maken. Deze feiten zouden verhonderdvoudigd kunnen worden en zijn voldoende om het gebrek aan vertrouwen bij elken vreemdeling, die met de Venezolaansche rechtbank te maken heeft, te rechtvaardigen.

De andere beschuldiging, die de verdedigers van Castro inbrengen heeft meer grond: Tijdens de revolutie van Matos hebben alle vreemdelingen Matos geholpen met manschappen, geld, wapenen en inlichtingen. Deze beweringen zijn wel nooit zonneklaar bewezen, maar hier ten minste ligt eenige grond in de zaak. Dientengevolge heeft dan ook Castro gedurende drie jaren elke onderneming, die door vreemdelingen geleid werd vervolgd en geruineerd. Toen kwam Matos, een eerlijk man met goede antecedenten. Hij stak met geweld de hand uit naar het Presidentschap naar revolutionnaire zede, de eenige weg, die hem bij gebrek aan kieswetten open stond tegen Castro. Matos had geen succes, omdat hij geen veldheer was, en nu is Castro gedurende de vier volgende jaren bezig op z'n Indiaansch, al degenen te straffen, die hij te recht of te onrecht vermoedt, zijn weinig gelukkigen mededinger te hebben geholpen.

Noodzakelijk gevolg hiervan is, dat de handel des lands verloopen is. De rijke oogsten worden niet ingezameld, omdat er geen geld in 't land is. Het volk sterft van honger in dat land van melk en honing. Alleen de zwarte dood (de pest) reist van de verlaten havens naar het met gras begroeide Caracas. Zulk een tooneel is niet meer op de wereld gezien sinds de Dictator Francia het lachende Paraguay veranderde in een verlaten wildernis.

X.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

El Petroleo ó Aceite de alumbrar y quemar no es un alimento.

La mejor manera de tomar el aceite de hígado de bacalao es en la forma de emulsión, por ser así más fácilmente absorbido por el estómago; de todas las emulsiones conocidas, la *Emulsión de Scott* es universalmente considerada como la más perfecta y la más eficaz, no solamente por la pureza del aceite y de los demás ingredientes, que se emplean en su elaboración, sino porque *es la única emulsión que no se separa, que no se enrancia, que no contiene substancias que irriten ó inflamen el estómago* y porque en una palabra es el alimento más concentrado y más asimilable que conocen los médicos para combatir todas las formas de debilidad orgánica, para purificar la sangre y como un auxiliar indispensable para las personas afectadas de tisis, de escrófula, de raquitismo y otras dolencias crónicas.

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceite de petroleo como un sustituto del aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaciones intestinales, causando á la larga inflamación de las vías digestivas.

Carece por lo tanto de la propiedad esencial de todo alimento, la de ser asimilable y volverse parte sol op tejidos orgánicos y no puede ni remotamente compararse con el aceite de hígado de bacalao, cuya propiedad de nutrir y fortalecer los organismos débiles lo han hecho tan necesario y tan justamente apreciado en todo el mundo.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO